

**P
R
O
G
R
A
M
A
S**

**Curso
Ponte
ao
Grao**

2021-2022

ÍNDICE

1º Cuadrimestre

Páx

-
- **Teorías e Modelos de Intervención en T.S. (Obrigatoria)..... 4**
 - **Xestión de Organizacións (Obrigatoria).....8**
 - **Mediación e Xestión do Conflito en T.S. (Optativa).....12**
 - **TS, Procesos Migratorios e Diversidade Cultural (Op.)..... .17**

2º Cuadrimestre

Páx

-
- **Historia dos Sistemas de Benestar (Formación Básica).....24**
 - **Investigación e Diagnose en T.S. (Obrigatoria).....28**
 - **Política Social e Traballo Social (Obrigatoria).....33**
 - **Traballo Fin de Grao (Obrigatoria).....37**

1º Cuadrimestre

G3171221 - Teorías e Modelos de Intervención en Trabajo Social (O Trabajo Social: Conceptos, Métodos, Teorías e Aplicación) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Trabajo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Trabajo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (2º curso do Grao)

Profesora: Rocío Gómez Juncal

Programa

Obxetivos da materia

- Coñecer e comprender críticamente as diferentes perspectivas teóricas e metodolóxicas en Trabajo Social.
- Ser capaz de analizar a natureza das relacións entre profesionais e usuarios, e as potencialidades e dificultades que as marcan, tendo en conta os aspectos relativos ao xénero e á diversidade cultural.
- Coñecer e ser capaz de aplicar os métodos específicos para diferentes ámbitos de atención.
- Coñecer os modos de implicar aos usuarios dos servizos de Trabajo Social para incrementar os seus recursos, a súa capacidade e o seu poder para influir nos factores que afectan ás súas vidas.

Contidos

- I. Introducción aos modelos de intervención en Trabajo Social.
- II. Os modelos psicodinámicos (psicosocial, funcional e solución de problemas).
- III. O modelo conductista.
- IV. O modelo cognitivista.
- V. O modelo de intervención en crise.
- VI. O modelo centrado na tarefa.
- VII. O modelo humanista-existencial.
- VIII. Os modelos críticos.
- XI. O modelo de xestión.
- X. O modelo de redes.
- XII. Os modelos sistémicos.
- XIII. Modelo de Atención Centrada na Persoa.

Bibliografía básica e complementaria

BÁSICA:

Viscarret, J. J. (2007). *Modelos y métodos de intervención en Trabajo Social*. Alianza Editorial.
Ademais será tida en conta como bibliografía básica a correspondente con artigos e novas de actualidade que serán colgadas na web da materia en cada tema

COMPLEMENTARIA:

Arricivita, A. L. (2013). *Manual para trabajadores sociales y otros profesionales de la ayuda*. Psicosocial y emergencias. Escartín, M. J. (1992). *Manual de Trabajo Social: Modelos de práctica profesional*. Aguaclara. Fernández, J. M. (1999). *Manual práctico de apoyo psicológico en situaciones de emergencia*. Grupo editorial universitario. Fernández García, T. (Coord.). (2009). *Fundamentos del Trabajo Social*. Alianza Editorial. Fernández García, T. e Ponce de León, L. (2012). *Trabajo Social individualizado: Metodología de intervención*. Ediciones Académicas. Fernández-Riquelme, S. (2015). *Teoría de la intervención social: Fundamentos y modelos para el Trabajo Social*. Diego Marín.

- Howe, D. (1999). *Dando sentido a la práctica*. Maristán.
- Lascorz, A. (1995). Modelos de intervención en Trabajo Social. *Área Social*, 1, 125-135.
- Navarro, C. J. (Coord.). (2004). *Intervención metodológica en Trabajo Social: Estrategias de intervención y contexto en Trabajo social*. Libros Certeza.
- Payne, M. (1995). *Teorías contemporáneas de Trabajo Social: Una introducción crítica*. Paidós.
- Pra, M. (2000). *Modelos teóricos del Trabajo Social*. Lumen-Humanitas.
- Ranquet, du M. (1996). *Los modelos en Trabajo Social: Intervención con personas y familias*. Siglo XXI.
- Robles, J. I. e Medina, J.L. (2002). *Intervención psicológica en catástrofes*. Síntesis.
- Turner, F. J. (2011). *Social work treatment: Innerlocking theoretical approaches*. Oxford University Press.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grao en Traballo Social indícase que as competencias ás que contribúe esta materia son as seguintes:

a) Competencias xerais:

1. Posuir e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento en este campo.
2. Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
3. Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe nel ámbito do Traballo Social cun alto grao de autonomía.

b) Competencias específicas:

1. Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias.
2. Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
3. Ter capacidade para planificar, implementar, revisar e avaliar a práctica do Traballo Social con persoas, familias, grupos, organizacións, comunidades e con outros profesionais.
4. Adquirir habilidades para interactuar con personas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.

c) Competencias transversais:

1. Capacidade de análise y síntese.
2. Capacidade de comunicación oral e escrita.
3. Capacidade de razoamento crítico
4. Capacidade de aprendizaxe autónomo.
5. Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combinará a docencia expositiva, interactiva e titoría en grupo reducido co traballo do alumnado fóra da aula, promovendo a aprendizaxe autónoma e significativa.

Preténdese que o alumnado participe activamente na construción do coñecemento a través do manexo da bibliografía e da resolución de casos aos que deberá aplicar destrezas de observación, análise e interpretación da información.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

ESCENARIO 1

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

ESCENARIO 1

A avaliación da asignatura realízase mediante a avaliación continua, sendo esta o 100% do formato de avaliación

nas dúas oportunidades. Dita avaliación continua realizarase a través da participación e a realización de traballos:

- Tarefas individuais (60%): lectura de textos e realización de exercicios sobre os textos, participación activa na realización de exercicios participativos, análise de material audiovisual e/ou traballo sobre casos a través de outros medios, elaboración de un dossier de esquemas sobre os modelos estudados, etc.

- Tarefas grupais (40%): Tarefas grupais realizadas sesións interactivas, realización de actividades cooperativas en sesións expositivas, etc.

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa da avaliación continua.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (rocio.gomez@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, deberá realizar as tarefas por dispensa de asistencia que serán comunicadas ao alumnado en persoa, e por correo electrónico unha vez se poñan en contacto coa profesora da materia (nun prazo non superior á 10 días desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión).

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

“Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións”

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas Exercicios: 15 horas

Lectura de textos: 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de material: 20 horas

Preparación de exposicións. 4 horas

Total: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumnado en contextos profesionais.

Recoméndase, durante o desenvolvemento temporal da materia, manter un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese.

Do mesmo xeito, recoméndase ter cursadas as materias de: Fundamentos de Traballo Social, Historia de Traballo Social e Ética e Traballo Social

Observacións

Respecto á bibliografía recoméndase tamén consultar a que se presenta na Guía da materia, e revisar periódicamente a web da materia onde se subirán contidos recentes (novas ou artigos recentes).

“PLAN DE CONTINXENCIA”

METODOLOXÍA DE ENSINO

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada

materia ten o seu espacio propio, ao que o alumnado accede con chave.

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 2

Combínase o desenvolvemento da docencia expositiva e interactiva, en remoto e presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto. Para as actividades en remoto empregárase MS Teams, Forms e as ferramentas que pon a disposición a aula virtual da USC.

A docencia será impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 3

Toda a docencia desenvólvese en remoto, empregando MS Teams.

Para as actividades en remoto empregárase MS Teams, Forms e as ferramentas que pon a disposición a aula virtual da USC. A docencia é impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistemas de Avaliación

ESCENARIOS 2 e 3

A avaliación da asignatura realízase mediante a avaliación continua, sendo esta o 100% do formato de avaliación nas dúas oportunidades. Dita avaliación continua realízase a través da participación e a realización de traballos:

- Tarefas individuais (60%): lectura de textos e realización de exercicios sobre os textos, participación activa na realización de exercicios participativos, análise de material audiovisual e/ou traballo sobre casos a través de outros medios, elaboración de un dossier de esquemas sobre os modelos estudados, etc.
- Tarefas grupais (40%): Tarefas grupais realizadas sesións interactivas, realización de actividades cooperativas en sesións expositivas, etc.

G3171423 Xestión de Organizacións (Ferramentas Legais e Organizativas para o Traballo Social) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (4º curso do Grao)

Profesora: Rocío Gómez Juncal

Programa

Obxectivos da materia

- Coñecer os elementos do funcionamento das organizacións de servizos e a achega de diferentes enfoques á xestión, o liderado e a calidade nos servizos públicos e privados.
- Adquirir destrezas de xestión do traballo en equipo, de programación do traballo e colaboración interprofesional e interinstitucional.
- Ser capaz de participar na administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade.
- Adquirir capacidades de participación na xestión e dirección de institucións públicas e privadas de benestar social.
- Coñecer a responsabilidade social corporativa e as súas formas de aplicación e control da xestión de cambios nas organizacións.

Contidos

- I. As organizacións como sistema: concepto, tipos, estruturas e clima.
- II. Planificación estratéxica: da análise á avaliación de resultados
- III. Dirección e habilidades directivas.
- IV. Xestión do cambio e das relacións interpersoais. O liderado.
- V. A xestión de persoas no eido social.
- VI. Emprender en Traballo Social: o exercicio libre da profesión.
- VII. Intelixencia emocional: satisfacción, realidades e estratexias de prevención do Burnout e a fatiga por paixón.
- VIII. Fundraising, o crowdfunding social.
- IX. Responsabilidade Social Corporativa e Traballo Social.

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Aguirre, A. A., Casillo, A. M. e Tous, D. (1999). *Administración de organizaciones: Fundamentos y aplicaciones*. Pirámide.
- Carreras, I., Iglesias, M. e Sureda, M. (2011). *Liderazgo orientado a resultados en las ONG: Estrategia, sistemas de mediación y cuadros de mando*.
http://www.solucionesong.org/ficheros/4e5c9a2122c98/Liderazgo_Orientado_a_Resultados_en_las_ONG.pdf
- Carreras, I., Iglesias, M. e Sureda, M. (2010). *Transformar con éxito las ONG :El liderazgo del cambio*.
http://itemsweb.esade.es/wi/research/iis/Liderazgo_Social/Transformar_con_exitro_las_ONG.pdf
- Cortés, C. (2010). *Claves para la gestión de personas en Entidades no Lucrativas*. Fundación Luis Vives.
- Cortés, C. (Coord.). (2011). *Gestión de personas en la empresa social*. Grupo 5.
- Costa, M. e López, E. (2002). *Los secretos de la dirección: Manual práctico para dirigir organizaciones y equipos*. Pirámide.
- Coulshed, V. (1998). *La gestión del trabajo social*. Paidós.

Covey, S. R. (2011). *Los 7 Hábitos de la Gente Altamente Efectiva*. Booket.

Ena, B. e Delgado, S. (2012). *Recursos Humanos y Responsabilidad Social Corporativa*. Ediciones Paraninfo.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Asís, A., Gross, D., Lillo, E., e Caro, A. (2005). *Manual de Ayuda para la Gestión de Entidades no Lucrativas*.

http://www.pluralismoyconvivencia.es/upload/26/75/Manual_gestion.pdf

Bonache, J. e Cabrera, A. (Coords.). (2006). *Dirección de personas: Evidencias y perspectivas para el siglo XXI*.

Prentice Hall. Brafman, O. e Beckstrom, R. (2007). *La araña y la estrella de mar: la fuerza imparable de las organizaciones sin jefe*. Empresa Activa.

Cámara, L. (2005). *Planificación Estratégica: Guía para entidades sin ánimo de lucro que prestan servicios de inserción sociolaboral*. CIDEAL. Castiñeira, A. e Lozano, J. M. (2012). *El Poliedro del Liderazgo: Una aproximación a la problemática de los valores en el liderazgo*. Libros de Cabecera.

Cortés, C. (2015). *Trabajar en el tercer sector: ¿qué perfiles buscan las ONG?*
http://www.compromisoempresarial.com/tercersector/ong/2015/09/trabajar-en-el-tercer-sector-que-perfiles-buscan-las-ong/?utm_cam

Ferrando, M. e Granero, J. (2005). *Calidad total: modelo EFQM de excelencia*. Fundación Confemetal Editorial.

Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., Donnelly, J.H. e Konopaske, R. (2003). *Organizaciones. Comportamiento, estructura, procesos*. McGraw Hill. Ginebra, G. (2010). *Gestión de incompetentes. Un enfoque innovador de la gestión de personas*. Libros de Cabecera.

Hernández, A. (2005). *Introducción al ejercicio libre profesional y empresarial de los trabajadores sociales*.

Certeza. Hodge, B. J., Anthony, W. P. e Gales, L. M. (2003). *Teoría de la organización. Un enfoque estratégico*.

Pearson Educación. Segarra, O. (2010). *Liderazgo peregrino: Una guía práctica para liderar el cambio*. Libros de Cabecera.

Vernis, A., Iglesias, M., Sanz, B. e Saz, A. (2004). *Los retos en la gestión de las organizaciones no lucrativas: Claves para el fortalecimiento institucional del tercer sector*. Granica.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grao en Traballo Social, indicase que as competencias ás que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Saber aplicar os coñecementos definatorios do Traballo Social na actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
- Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e cos colegas profesionais negociando o suministro de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas ao obxecto de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes.
- Identificar, minimizar e xestionar o risco cara un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguemento de accións para limitar o estrés e o risco.
- Desenvolver aptitudes para traballar de maneira eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e multiorganizacionais co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de maneira construtiva os posibles desacordos existentes.
- Adquirir habilidades para participar na xestión e dirección de entidades de benestar social.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese.
- Capacidade de organización e planificación.
- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de toma de decisións.
- Capacidade de traballo en equipo.
- Capacidade para as relacións interpersoais.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de creatividade.
- Capacidade de aprendizaxe autónoma.
- Capacidade de liderazgo.
- Capacidade de iniciativa e espírito emprendedor.

- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combinará a docencia expositiva, interactiva e titoría en grupo reducido co traballo do alumnado fóra da aula, promovendo a aprendizaxe autónoma e significativa.

Preténdese que o alumnado participe activamente na construción do coñecemento a través do manexo da bibliografía e da resolución de casos aos que deberá aplicar destrezas de observación, análise e interpretación da información.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

ESCENARIO 1

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación da asignatura realízase mediante a avaliación continua, sendo esta o 100% do formato de avaliación nas dúas oportunidades. Dita avaliación continua realízase a través da participación e a realización de traballos:

- Tarefas individuais (60%): lectura de textos e realización de exercicios sobre os textos, participación activa na realización de exercicios participativos, análise de material audiovisual e/ou traballo sobre casos a través de outros medios, etc.
- Tarefas grupais (40%): Actividades realizadas en sesións interactivas, tarefas grupais realizadas sesións expositivas, etc.

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa da avaliación continua.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (rocio.gomez@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, deberá realizar as tarefas por dispensa de asistencia que serán comunicadas ao alumnado en persoa, e por correo electrónico unha vez se poñan en contacto coa profesora da materia (nun prazo non superior á 10 días desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión).

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

“Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións”

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas

Exercicios: 15 horas

Lectura de textos: 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de materiais: 20 horas

Outras tarefas propostas: 4

Recomendacións para o estudo da materia

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumnado en contextos profesionais. Recoméndase, durante o desenvolvemento temporal da materia, manter un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese.

Observacións

Respecto á bibliografía recoméndase tamén consultar a que se presenta na Guía da materia, e revisar periódicamente a web da materia onde se subirán contidos recentes (novas ou artigos recentes).

“PLAN DE CONTINXENCIA”

METODOLOXÍA DE ENSINO

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 2

Combínase o desenvolvemento da docencia expositiva e interactiva, en remoto e presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto. Para as actividades en remoto empregárase MS Teams, Forms e as ferramentas que pon a disposición a aula virtual da USC.

A docencia será impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 3

Toda a docencia desenvólvese en remoto, empregando MS Teams.

Para as actividades en remoto empregárase MS Teams, Forms e as ferramentas que pon a disposición a aula virtual da USC. A docencia é impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistemas de Avaliación

ESCENARIOS 2 e 3

A avaliación da asignatura realízase mediante a avaliación continua, sendo esta o 100% do formato de avaliación nas dúas oportunidades. Dita avaliación continua realízase a través da participación e a realización de traballos:

- Tarefas individuais (60%): lectura de textos e realización de exercicios sobre os textos, participación activa na realización de exercicios participativos, análise de material audiovisual e/ou traballo sobre casos a través de outros medios, etc.
- Tarefas grupais (40%): Actividades realizadas en sesións interactivas, tarefas grupais realizadas sesións expositivas, etc.

G3171441 - Mediación e Xestión do Conflito en Traballo Social (O Traballo Social: Conceptos, Métodos, Teorías e Aplicación) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (4º curso do Grao)

Profesora: Lourdes Besada Agra

Programa

Obxectivos da materia

- Coñecer os principais métodos e técnicas para interactuar con individuos, familias, grupos e comunidades para promover cambios, desenvolvementos e mellorar as súas oportunidades vitais.
- Ser capaz de aplicar as estratexias de resolución de conflitos por medio da negociación e a mediación.
- Coñecer e ter adestramento nas habilidades e técnicas que permitan a xestión de conflitos a nivel interpersonal, grupal e intergrupalo.
- Ser capaz de utilizar claves verbais e non verbais para guiar a mediación.
- Ser capaz de establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención, e de aclarar e negociar a finalidade de tales contactos e os límites da súa implicación.
- Coñecer e ser capaz de aplicar os métodos específicos para a xestión e resolución de conflitos.

Contidos

TEMA I: A mediación como alternativa para a resolución de conflitos: Concepto e marco de referencia. Mediación e traballo social.

TEMA II: O conflito: Elementos, proceso e xestión.

TEMA III: O proceso de mediación: secuencias, fases e técnicas. A figura do mediador.

Rol e competencias profesionais.

TEMA IV: Marco xurídico e normativo da mediación.

TEMA V: A mediación e os ámbitos de aplicación.

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica

Alés, J. e Mata, J. D. (2016). *Manual práctico para Mediadores: El Ministerio de la Mediación. Cómo gestionar un conflicto desde sus cenizas*. Atelier. Barona, S. (2011). *Mediación penal: Fundamentos, fines y régimen jurídico*. Tirant Lo Blanch.

Boqué, M. C. (2018). *La mediación va a la escuela*. Narcea.

Bouché, J. H. e Hidalgo, F. (2009). *Mediación Familiar* (Vol. I).

Dykinson, S.L. Bouché, J. H. e Hidalgo, F. (2010).

Mediación Familiar (Vol. III). Dykinson, S.L.

Consejo General de Colegios Oficiales de Trabajo Social. (2013). *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 30

Cornelius, H. e Faire, S. (1998). *Tú ganas yo gano: Cómo resolver conflictos creativamente*. Gaia ediciones.

Diego de, R. e Guillén, C. (2008). *Mediación: Procesos, tácticas y técnicas*. Pirámide.

- Diez, F. e Tapia, G. (1999). *Herramientas para Trabajar en Mediación*. Paidós.
- Fernández, S. (2009). *Teoría y práctica de la Mediación: La gestión alternativa de los conflictos sociales*. Editum.
- Ferreirós, C. E., Sirvent, A., Simons, R. e Amante, C. (2011). *La mediación en el derecho penal de menores*.
- Dykinson, S.L. García, F. J., Vaquer, A. V. e Gomis, C. (2010). *Intervención y mediación familiar*. Universitat Jaume I.
- González Pillado, E. (2012). *Mediación con menores infractores en España y los países de su entorno*. Tirant lo Blanch.
- Munduata, L. e Medina, F. J. (Coords). (2011). *Gestión del conflicto, negociación y mediación*. Pirámide.
- Poyatos, A. (Coord.). (2003). *Mediación familiar y social en diferentes contextos*. Nau Llibres.
- Redorta, J. (2004). *Cómo analizar los conflictos: La tipología de conflictos como herramienta de mediación*. Paidós.
- Ripol-Millet, A. (2011). *Estrategias de mediación en asuntos familiares*. Cometa.
- Rodríguez García, C. (2015). *Manual de Mediación Civil y Mercantil: Construyendo diálogos para gestionar conflictos*. Universidad Internacional de la Rioja.
- Rodríguez Llamas, S. (2010). *La mediación familiar en España: Fundamento, concepto y modelos jurídicos*. Tirant Lo Blanch.
- Rondón, L. M. (2012). *Bases para la mediación familiar*. Tirant Lo Blanch.
- Six, J. F. (1997). *Dinámica de la Mediación*. Paidós.
- Soletto, H. (Dir.). (2013). *Mediación y resolución de conflictos: Técnicas y ámbitos*. Tecnos.
- Souto, E. (2012). *Mediación Familiar*. Dykinson.
- Suares, M. (1999). *La mediación. Conducción de disputas. Comunicación y técnicas*. Paidós.
- Suares, M. (2003). *Mediando en sistemas familiares*. Paidós.
- Tapia, G. e Diez, F. (1999). *Herramientas para trabajar en mediación*. Paidós.
- Whatling, T. (2013). *Mediación: Habilidades y estrategias. Guía práctica*. Narcea. Bibliografía complementaria
- Barranco, J.(2015). Claves y herramientas para la gestión positiva del conflicto interpersonal. En B. Cruz, J. Bembibre y J. Barranco (Coords.), *Herramientas para la reflexión de la práctica de la intervención social* (pp. 241-258). El genio maligno.
- Bernal, T. (1988). *La mediación familiar: Una solución a los conflictos de ruptura de pareja*. Colex
- Bolaños, I. (2000). *La construcción de un espacio operativo en mediación familiar*. Paidós.

Competencias

Competencias Xenéricas:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento nese campo.

Competencias Específicas:

- Establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención.
- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.
- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Saber responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.
- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promocionar o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.
- Saber identificar e traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran dito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos.
- Coñecer e utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa e complementaria de conflitos en diversos ámbitos, tales como o familiar, escolar, comunitario e intercultural.
- Diferenciar e actuar na resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza deste.
- Identificar, minimizar e xestionar o risco cara a un mesmo e aos colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco.
- Desenvolver aptitudes para traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e multiorganizacionais co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración destes contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles desacordos existentes.
- Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando estes, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados.

Competencias Transversais:

- Capacidade de análise e síntese.

- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de resolución de problemas
- Capacidade de traballo en equipo.
- Capacidade para as relacións interpersoais.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de compromiso ético.
- Capacidade de aprendizaxe autónomo.
- Capacidade de adaptación a novas situacións.
- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

ESCENARIO 1

A metodoloxía empregada combina a docencia de clases expositivas, interactivas, titoría en grupo reducido e o traballo persoal do alumnado.

O alumnado a través do traballo individual ou colaborativo, desenvolverá actividades de participación activa: discusión, reflexión e análise de casos ou supostos prácticos, de documentos ou textos bibliográficos, de aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc. A profesora da materia, orientará e realizará o seguimento do alumnado no desenvolvemento das mesmas.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación. Combinanse tarefas individuais con outras de traballo colaborativo.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

ESCENARIO 1

A avaliación final da materia realízase mediante a avaliación continua (actividades do alumnado individuais e de traballo colaborativo) combinada con proba final, que é complementaria nas dúas oportunidades, e terá carácter presencial.

A proba final ten un peso do 60% sobre a cualificación global, e o peso da avaliación continua é do 40%. A avaliación continua terase en conta sempre que os/as alumnos/as alcancen unha puntuación na proba final igual ou superior a 2,5 sobre 6.0.

Ponderación das actividades de avaliación continúa:

- Proba final: Máximo 6 puntos
- Traballo individual ou grupal do alumnado: Máximo 0.8 puntos
- Exercicios grupais colaborativos realizados nas clases interactivas: Máximo 3 puntos
- Actividades en grupo reducido: Máximo 0.2 puntos

Na Guía Docente da materia, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa da avaliación continua.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios determinados pola profesora. O alumnado que teña confirmada a xustificación da falta de asistencia, poñeráse en contacto coa profesora para proceder á realización da tarefa compensatoria puntuable. Unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, ao alumnado que lle conste xustificada/s, ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa a realizar.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua, conservarase en cursos posteriores e se manterá a puntuación obtida, sempre que o/a alumno/a así o exprese e o comunique á profesora, a través do correo electrónico. Se hai cambios nas actividades, o/a alumno/a deberá realízalas se a profesora o considera oportuno para obter a puntuación correspondente. Doutra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual.

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, realizará os exercicios e traballos propostos pola profesora (ver a web da materia), este/s traballos os entregará por escrito e procederá a súa defensa nunha titoría previamente acordada coa profesora.

O alumnado que teña concedida a dispensa de asistencia, ten que poñerse en contacto coa profesora, preferentemente por correo electrónico, nun prazo non superior a 8 días hábiles desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Traballo persoal do/a alumno/a

- Estudio autónomo individual ou en grupo: 50 Horas.
- Exercicios: 15 Horas.
- Lectura de textos: 10 Horas.
- Elaboración e exposición de traballos bibliográficos: 20 Horas.
- Outras tarefas propostas a determinar pola profesora: 4 Horas.

TOTAL 99 Horas

Recomendacións para o estudo da materia

- Asistencia e participación nas clases interactivas e expositivas.
- Colaboración e posicionamento activo nas tarefas a realizar en grupo.
- Respecto á bibliografía recoméndase consultar a que se presenta na Guía da materia, dado que é mais completa que a que se inclúe neste programa pola limitación de espazo.

Observacións

“PLAN DE CONTINXENCIA”

METODOLOXÍA DA ENSINANZA

A metodoloxía empregada combina a docencia de clases expositivas, interactivas, titoría en grupo reducido e o traballo persoal.

O alumnado a través do traballo individual ou colaborativo, desenvolverá actividades de participación activa: discusión, reflexión e análise de casos ou supostos prácticos, de documentos ou textos bibliográficos, de aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc. A profesora da materia, orientará e realizará o seguimento do alumnado no desenvolvemento das mesmas.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

ESCENARIO 2

Combínase o desenvolvemento da docencia expositiva e interactiva, en remoto e presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto. Para as actividades en remoto emprégase MS Teams

A docencia é impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas de traballos e as listaxes de participación.

Combina tarefas individuais con outras de traballo colaborativo.

ESCENARIO 3

Toda a docencia desenvólvese en remoto, empregando MS Teams y MS Forms A docencia é impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

ESCENARIO 2

A avaliación da materia realízase mediante a avaliación continua (actividades do alumnado individuais e de traballo colaborativo) nas dúas portunidades. Ponderación das actividades de avaliación continua:

- Exercicios individuais do alumnado: Máximo 6 puntos
- Traballo individual ou grupal do alumnado: Máximo 0.8 puntos.
- Exercicios grupais colaborativos: Máximo 3 puntos
- Actividades en grupo reducido: 0.2 puntos

ESCENARIO 3

A avaliación da asignatura realízase mediante a avaliación continua (actividades do alumnado individuais e de traballo colaborativo) nas dúas portunidades.

Ponderación das actividades de avaliación continua:

- Exercicios individuais do alumnado: Máximo 6 puntos
- Traballo individual ou grupal do alumnado: Máximo 0.8 puntos.
- Exercicios grupais colaborativos: Máximo 3 puntos
- Actividades en grupo reducido: 0.2 puntos

Na Guía da Materia, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa da avaliación continua.

En ambos escenarios:

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios determinados pola

profesora. O alumnado que teña confirmada a xustificación da falta de asistencia, poñeráse en contacto coa profesora para proceder á realización da tarefa compensatoria puntuable. Unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, ao alumnado que lle conste xustificada/s, ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa a realizar.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua, conservarase en cursos posteriores e se manterá a puntuación obtida, sempre que o/a alumno/a así o exprese e o comunique á profesora, a través do correo electrónico. Se hai cambios nas actividades, o/a alumno/a deberá realízalas se a profesora o considera oportuno para obter a puntuación correspondente. Doutra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual.

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, realizará os exercicios e traballos propostos pola profesora (ver a web da materia), este/s traballos os entregará por escrito e procederá a súa defensa nunha titoría previamente acordada coa profesora.

O alumnado que ten concedida a dispensa de asistencia, ten que poñerse en contacto coa profesora, preferentemente por correo electrónico, nun prazo non superior a 8 días hábiles desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

“Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións”

G3171443 – Traballo Social, Procesos Migratorios e Diversidade Cultural (Procesos e Problemas sobre os que actúa o Traballo Social) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (4º curso do Grao)

Profesora: Lorena Añón Loureiro

Programa

Obxectivos da materia

- Coñecer e comprender de forma crítica os desequilibrios, desigualdades sociais e de poder, que xeran os mecanismos de discriminación e opresión derivados das relacións étnicas e culturais, incorporando os valores propios dunha cultura da paz e da democracia.
- Ser capaz de detectar os mecanismos de exclusión e discriminación no acceso das persoas migrantes á protección social e suscitar fórmulas para corrixilos.
- Coñecer e comprender as diferentes perspectivas teóricas e metodolóxicas con persoas migrantes.
- Coñecer o marco normativo de referencia dos procesos migratorios.
- Ser capaz de formular, implementar e avaliar programas sociais para persoas migrantes e coñecer o desempeño das funcións dos traballadores e traballadoras sociais na súa xestión.
- Ser capaz de aplicar estratexias de resolución de conflitos interculturais por medio da negociación e da mediación.

Contidos

Tema I: Procesos migratorios.

- I.1.- Conceptos básicos.
- I.2.- Historia das migracións: causas e contextos.
- I.3.- Movementos migratorios.

Tema II: Políticas migratorias.

- II.1.- Introducción ás políticas migratorias.
- II.2.- As políticas migratorias en España.
- II.3.- Estructuras administrativas: nivel estatal e autonómico.
- II.4.-Plans de acción.

Tema III: Marco xurídico: Estranxeiría aplicada ao Traballo Social.

- III.1.-A entrada en territorio español.
- III.2.-Documentos das persoas inmigrantes e outros.
- III.3.-Réxime xeral: autorizacións.

- III.4.-Réxime comunitario.
- III.5.-Legalización de documentos.
- III.6.-Infraccións á Lei de Estranxeiría.
- III.7.-Nacionalidade.
- III.8.-Dereitos e liberdades das persoas estranxeiras en España.

Tema IV: Intervención con persoas inmigrantes dende o Traballo Social.

- IV.1.-Contextualización.
- IV.2.-Aspectos a ter en conta na intervención social con persoas inmigrantes: modelos e ferramentas
- IV.3.-Aspectos psicosociais da poboación migrante.

Tema V: Intervención con persoas migrantes en situación de maior vulnerabilidade

- V.1.-Intervención con persoas en prostitución e/ou trata con fins de explotación sexual.
- V.2.-Intervención con menores non acompañados.
- V.3.-Intervención con mulleres que sofren ou sufriron violencia de xénero.
- V.4.-Intervención con persoas migrantes con problemas de saúde, diversidade funcional, etc.
- V.5.-Intervención con persoas refuxiadas no contexto actual.

Tema VI: A práctica do traballo social intercultural: diversidade cultural, interculturalidad e mediación intercultural.

- VI.1.-Conceptos.
- VI.2.-Modelos de xestión.
- VI.3.-Diversidade cultural dende un marco interpretativo feminista.
- VI.4.-Principios e premisas da práctica do traballo social intercultural.
- VI.5.-Traballo social comunitario no eido das migracións e da interculturalidade.
- VI.6.-Mediación intercultural.

Bibliografía básica e complementaria

BÁSICA:

- Achotegui, J. (2020). *El Síndrome de Ulises: Contra la deshumanización de la migración*. Ned. Bauman, Z. (2016). *Extraños llamando a la puerta*. Paidós.
- Essombra, M. A. (2012). *Inmigración e interculturalidad en la ciudad: principios ámbitos y condiciones para una acción comunitaria intercultural en perspectiva europea*. Graó.
- Fundación ANAFE-CITE. (2008). *La intervención social con poblaciones inmigradas: Manual para profesionales de Servicios Sociales*. <http://www.navarra.es/NR/rdonlyres/0C35C220-5BE4-45F0-8FA5-8BA5743EFF94/109397/00Inmigracion2.pdf>
- Galvín, I. e Franco, P. (1996). *Propuesta Metodológica para el Trabajo Social con Inmigrantes*. Siglo XXI.
- Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. *Boletín Oficial del Estado*, 10, sec. I, 1139 a 1150.
- Malagón, J. L. e Sarasola, J. L. (Coord.). (2005). *Manual de atención social al inmigrante*. Almuzara.
- Malgesini, G. e Giménez, C. (2000). *Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad* (2ª ed.). Catarata.
- Raya, E.E. (2006). La práctica del trabajo social con población inmigrante en España: responsabilidad ético-política, limitaciones de la perspectiva metodologicista y aportaciones de los modelos de intervención en medio pluriétnico. *Acciones e investigaciones sociales, Extra 1(22)*, 85-105.
- Sánchez, J. e Franco, F. (2011). *Guía para Orientación Legal en Inmigración*. Lex Nova.
- Salazar, O. (2017). *Autonomía, género y diversidad: itinerarios feministas para una democracia intercultural*. Tirant humanidades.
- Sue, D. W. (2013). *La práctica del trabajo social multicultural*. Limusa.
- Vidal, F. e Charaf, M. (2011). *Los aeronautas: exclusión extrema e inmigración*. UNE.

COMPLEMENTARIA:

- Abarca, A. P., Alonso-Olea, B., La Cruz, J. M., Martín, I. e Vargas, M. (2011). *Inmigración y Extranjería: régimen jurídico básico* (5ª ed.). Codex.
- Accem. (2008). *Análisis de las Migraciones: España como "Emisor" y "Receptor de Inmigrantes"*. Accem.
- Achotegui, J. (2002). *La Depresión de los Inmigrantes: Una Perspectiva Transcultural*. Mayo.
- Castro, A. (2011). *Sos... Soy Inmigrante: el síndrome de Ulises*. Pirámide.
- Catala, M. (Coord.). (2009). *Miradas y Voces de la Inmigración*. Montesinos.
- Escarbajal, A. (2009). *Educadores, Trabajadores Sociales e Interculturalidad*. Dykinson.
- Escarbajal, A. (2010). *Interculturalidad, Mediación y Trabajo Colaborativo*. Narcea.
- Izquierdo, A. (2010). *Del suelo al arraigo: La inmigración en España durante la primera década del S. XXI*.

Universidad de A Coruña. Izquierdo, A. e Wayne, A. C. (2012). *Política de Control Migratorio: Estudio Comparado de España y EE.UU.* Bellaterra.

Livi, M. (2012). *Breve Historia de las Migraciones.* Alianza Editorial.

Marchioni, M. e Morín, M. L. (2014). *El Proyecto de Intervención Comunitaria Intercultural (ICI): Una experiencia avanzada en el terreno comunitario.*

http://quadernsanimacio.net/ANTERIORES/veinte/index_htm_files/intervencion%20comunitaria.pdf

Nahir, S. (2016). *Refugiados frente a la catástrofe humanitaria: una solución real.* Crítica.

Solanes, A. e Spina, La, E. (Eds.). (2014). *Políticas migratorias, Asilo y Derechos Humanos.* Tirant lo Blanch.

Veronesi, S. (2019). *Salvar vidas en el mediterráneo. Un planfleto íntimo contra el racismo.* Anagrama.

Competencias

COMPETENCIAS XENÉRICAS:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.

- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que incumben ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:

- Establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis adecuada de intervención.

- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.

- Saber responder a situacións de crises valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.

- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promocionar o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidad dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.

- Desenvolver aptitudes para saber apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver.

- Coñecer e utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa e complementaria de conflitos en diversos ámbitos, tales como o familiar, escolar, comunitario e intercultural.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:

- Capacidade de análise e síntese.

- Capacidade de comunicación oral e escrita.

- Capacidade de traballo en equipo.

- Capacidade para as relacións interpersoais.

- Capacidade de recoñecemento á diversidade e a multiculturalidade.

- Capacidade de razoamento crítico.

- Capacidade de compromiso ético.

- Capacidade de aprendizaxe autónoma.

- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia de clases expositivas, interactivas, titoría en grupo reducido e o traballo persoal.

Preténdese que o alumnado, individual e colectivamente, participe de forma activa na construción de coñecementos. Para iso levaranse a cabo metodoloxías participativas. Estas descríbense como un proceso vivo, dinámico, que se desenvolve en interacción, para xerar reflexión compartida sobre o que se fai, o que se

busca, aspira e desexa desde unha visión colectiva. Conlevan intercambio e relación integral entre a práctica e a teoría. Implican un esforzo permanente e sistemático de análise, estudo, reflexión da realidade, dos proxectos e prácticas de intervención que se levan a cabo. Por tanto, conlevan recoller feitos, situacións, contidos, conceptos, valores, traballar coas emocións; así como coa realidade nos seus diversos aspectos, e/ou interpretacións.

Para iso, levaranse a cabo actividades participativas (visuais, auditivas, corporais, vivenciais, de descubrimento individual e colectivo), vinculas ao contexto, a casos, experiencias, aplicando técnicas, destrezas, habilidades, entre outras. Ademais, combinarase o anterior co uso e análise de material audiovisual e bibliográfico.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao cal o alumnado accede con clave. Poden empregarse tamén, outras ferramentas da web da USC.

ESCENARIO 1

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listas de participación.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

ESCENARIO 1:

A avaliación da materia realízase mediante a avaliación continua, sendo esta de o 100% nas dúas oportunidades. Contido e puntuación das actividades de avaliación continua:

- Exercicios de construción teórica do coñecemento a partir de dinámicas nas clases expositivas: 1,5 puntos.
- Participación activa e/ou achegas das dinámicas, clases expositivas e titorías de grupos reducidos: 1 punto.
- Traballos individuais: 4 puntos.
- Tarefas interactivas: 2 puntos.
- Traballo temático en equipo: 1,5 puntos.

As puntuacións anteriores poden estar suxeitas a modificacións sempre que sexa en beneficio do alumnado e o acordo se alcanzase de forma conxunta entre todas as partes implicadas. En caso de producirse cambios deberán incorporarse á guía da materia.

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o desenvolvemento da docencia e as indicacións referentes ás tarefas de avaliación continua.

No caso de non asistir a clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas, coa elaboración de traballos e exercicios encomendados pola profesora. Unha vez que se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o alumnado ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Para o efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/ s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua pódese conservar para cursos posteriores, non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra banda, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (lorena@euts.es ou lorena.anon@usc.es).

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nos ensinos adaptados ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida dispensa de asistencia poderá compensar as faltas coa realización de exercicios e traballos de análises de textos seleccionados que deberá entregar por escrito (ver tarefas por dispensa de asistencia na web da materia).

O alumnado que teña concedida dispensa de asistencia ten que poñerse en contacto coa profesora, preferentemente, por correo electrónico, nun prazo non superior a 10 días desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico do estudiantado e de revisión de cualificacións.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Traballo persoal do alumnado:

- Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas.
- Exercicios: 15 horas.
- Lectura de textos: 10 horas.
- Elaboración de traballos, visualización de material: 20 horas.
- Outras tarefas propostas: 4 horas.

TOTAL: 99 horas.

Recomendacións para o estudo da materia

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para que o alumnado sinta a maior vinculación cos contextos profesionais.

Recoméndase, durante o desenvolvemento temporal da materia, manter un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nos aspectos de maior interese.

Observacións

Respecto á bibliografía recoméndase, tamén, consultar a que se presenta na guía dá a materia e en cada un dos temas, debido a que é máis completa que a que se inclúe neste programa pola limitación de espazo.

“PLAN DE CONTINXENCIA”

METODOLOXÍA DE ENSINO

ESCENARIO 2

Combínase o desenvolvemento da docencia expositiva e interactiva, en remoto e presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto. Para as actividades en remoto emprégase MS Teams.

A docencia é impartida de forma sincrónica e asincrónica.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listas de participación.

ESCENARIO 3

Toda a docencia desenvolverase en remoto, empregando MS Teams A docencia é impartida de forma sincrónica e asincrónica.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listas de participación. Sistema de avaliación

ESCENARIO 2

A avaliación da materia realízase mediante a avaliación continua, sendo esta de o 100% nas dúas oportunidades.

Contido e puntuación das actividades de avaliación continua:

- Exercicios de construción teórica do coñecemento a partir de dinámicas nas clases expositivas: 1,5 puntos.
- Participación activa e/ou achegas das dinámicas, clases expositivas e titorías de grupos reducidos: 1 punto.
- Traballos individuais: 4 puntos.
- Tarefas interactivas: 2 puntos.
- Traballo temático en equipo: 1,5 puntos.

As puntuacións anteriores poden estar suxeitas a modificacións sempre que sexa en beneficio do alumnado e se acade o acordo de forma conxunta entre todas as partes implicadas. En caso de producirse cambios deberán incorporarse á guía da materia.

ESCENARIO 3

A avaliación da materia realízase mediante a avaliación continua, sendo esta de o 100% nas dúas oportunidades.

Contido e puntuación das actividades de avaliación continua:

- Exercicios de construción teórica do coñecemento a partir de dinámicas nas clases expositivas: 1,5 puntos.
- Participación activa e/ou achegas das dinámicas, clases expositivas e titorías de grupos reducidos: 1 punto.
- Traballos individuais: 4 puntos.
- Tarefas interactivas: 2 puntos.

- Trabajo temático en equipo: 1,5 puntos.

As puntuacións anteriores poden estar suxeitas a modificacións sempre que sexa en beneficio do alumnado e se acade o acordo de forma conxunta entre todas as partes implicadas. En caso de producirse cambios deberán incorporarse á guía da materia.

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o desenvolvemento da docencia e as indicacións relativas ás tarefas de avaliación continua.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (lorena.anon@usc.es o lorena@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

2º Cuadrimestre

G3171105 – Historia dos Sistemas de Benestar Social (O Contexto Institucional do Traballo Social) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (1º curso do Grao)

Profesor: Xoán Carlos Bascuas Jardón

Programa

Obxectivos da materia

- Coñecer e comprender o obxecto e os mecanismos de actuación e xeitos de provisión dos Servizos Sociais no ámbito español e europeo, así como a estrutura xeral e a organización.
- Coñecer e comprender o obxecto e os mecanismos de actuación e xeitos de provisión dos subsistemas de benestar social (saúde, educación, garantía de ingresos, vivenda, etc.) no ámbito español e europeo, así como a súa estrutura xeral e a súa organización.
- Coñecer e comprender o obxecto e os mecanismos de actuación da cooperación ao desenvolvemento.

Contidos

- I.- Política social e sistemas de benestar no marco do desenvolvemento da actividade profesional de Traballo Social. O obxecto e os mecanismos de actuación e formas de provisión desde unha perspectiva histórica.
- II.- Estrutura xeral e organización estatal en relación aos sistemas de benestar.

III.- Política social e Educación.

IV.- Política social e Sanidade.

V.- Política social e Vivenda.

VI.- Política social e Emprego.

VII.-Política social e Seguridade Social.

VIII.-Política social e Servizos Sociais.

IX.- Estrutura dos sistemas de benestar nunha perspectiva europea.

X.- A cooperación ao desenvolvemento e as Administracións Públicas.

Bibliografía básica e complementaria

- Abellán, J. (2012). *Política. Conceptos políticos fundamentales*. Alianza.
- Alemán, C. e Garcés, J. (Coord.). (1996). *Administración Social: servicios de bienestar social*. Ed. Siglo XXI.
- Alemán, C. e Garcés, J. (Coord.). (1998). *Política Social*. McGraw-Hill.
- Alemán, C. e Garcés, J. (1999). *Fundamentos de bienestar social*. Ed. Tirant lo Blanch.

- Alemán, C. e Fernández, T. (2008). *Introducción a los Servicios Sociales*. UNED.
- Alemán, C. e Fernández, T. (2008). *Introducción al Trabajo Social*. Alianza editorial.
- Alonso, J.M. e Gonzalo, B.(2000). *La Asistencia social y los servicios sociales en España*. Ed. Boletín Oficial del Estado.
- Borrajo, E. (2011). *Introducción al derecho del trabajo*. Tecnos.
- Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales. (1986). *De la Beneficencia al Bienestar: Cuatro Siglos de Acción Social*. Siglo XXI.
- Colom, D. e Miranda, M.(Coord.).(1998). *Organizaciones de bienestar*. Mira editores.
- Colom, D. (2008). *El trabajo social sanitario*. Siglo XXI.
- Fernández, T. e Garcés, J. (Coord.). (1999). *Crítica y futuro del Estado de Bienestar*. Ed. Tirant lo Blanch.
- Fernández, T. e De la Fuente, Y.Mª. (Coords.). (2009). *Política social y Trabajo Social*. Alianza Editorial.
- Giner, S. e Sarasa, S. (Coord.). (1997). *Buen gobierno y política social*. Ed. Ariel.
- Gutiérrez, A. e Garcés, J. (Coord.). (1999). *Los servicios sociales en las Comunidades y Ciudades Autónomas*. Ed. Tirant lo Blanch.
- Herrera, M. (1998) *El tercer sector en los sistemas de bienestar*. Ed. Tirant lo Blanch.
- Martín, C. (2004). *El empleo en España. Su evolución desde 1996 a 2003 y los efectos de las reformas laborales*. Confederación Sindical de Comisiones Obreras.
- Mira-Perceval, M.T., De Alfonso, N. e Giménez, V. (2007). *Servicios Sociales: estructura dinámica, políticas y estrategias en España y la Comunidad Valenciana*. Ed. Universidad de Alicante.
- Montagut, T. (2000). *Política Social*. Editorial Ariel.
- Navarro, V. (Coord.).(2004). *El Estado de Bienestar en España*. Tecnos.
- Navarro, V. (2002). *Bienestar insuficiente, democracia incompleta*. Anagrama.
- Navarro, V. e Torres, J. (2013). *Lo que debes saber para que no te roben la pensión*. Espasa.

Competencias

Na Memoria do Título de Grao en Trabajo Social sinálase que esta materia contribúe a acadar as seguintes competencias, vinculadas cos obxectivos propostos para a titulación:

Competencias xenéricas:

- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

Competencias específicas:

- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión:
- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese.
- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de aprendizaxe autónoma.
- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia de clases expositivas, interactivas, titorías en grupo reducido e o traballo persoal.

As sesións de aula nas aulas expositivas teñen como finalidade a explicación dos aspectos básicos de cada tema establecido no programa, proporcionando a información necesaria que permita ao alumnado o aprendizaxe autónomo.

A docencia interactiva, de 18 horas distribuídas no cuadrimestre, pretende que o alumnado, individualmente ou en grupo, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos, traballo con textos ou datos, aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

No último período do cuadrimestre realizarán sesións de titorías en grupos reducidos nos que se desenvolverán actividades orientadas á realización do exame final.

A través das titorías asesórase ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma polo/a alumno/a, que supoñen un proceso de aprendizaxe.

ESCENARIO 1

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e MS Forms e de forma sincrónica.

Como aula virtual para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e das listaxes de participación.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

ESCENARIO 1

Haberá un exame final tipo test, correspondente ás convocatorias oficiais (tanto para a primeira como para a segunda oportunidade), que é necesario superar para aprobar a materia.

O exame final liberará o 70% da nota final.

O 30% restante da nota final se corresponderá coa avaliación continua.

Na Guía da Materia, que se entrega ao comezo das aulas, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa da avaliación continua.

No caso de non asistir ás aulas nas que se realizan tarefas puntuábeis, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas, coa elaboración de traballos e exercicios encomendados polo profesor. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto co profesor para o encargo da tarefa compensatoria, no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada o acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar ao profesor a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua pódese conservar para cursos posteriores, non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sea incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/l alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido ao profesor da materia (bascuas@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia ás aulas nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás aulas y que teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas coa realización de exercicios ou traballos que deberá entregar por escrito, despois de acordalo co profesor nunha titoría.

O alumnado que teña concedida a dispensa de asistencia, ten que poñerse en contacto co profesor, preferentemente por correo electrónico, nun prazo non superior a 10 días dende a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

“Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións”.

Tempo de estudos de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

O tempo de estudo e traballo persoal do alumnado estímase en 99 horas distribuídas como segue:

.-Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas.

.-Exercicios: 15 horas.

.-Lectura de textos: 15 horas.

.-Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas.

.-Preparación de exposicións orais: 4 horas.

Recomendacións para o estudo da materia

Non hai recomendacións específicas, para alén do contacto periódico co profesor e a participación nas aulas interactivas.

Observacións

“PLAN DE CONTINXENCIA”

METODOLOXÍA DA ENSIANZA.

ESCENARIO 2

Combínase o desenvolvemento da docencia expositiva e interactiva, en remoto e presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto. Para as actividades en remoto emprégase MS Teams e MS Forms.

A docencia é impartida de forma sincrónica e asincrónica.

Como aula virtual para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 3

Toda a docencia desenvólvese en remoto, empregando MS Teams e MS Forms. A docencia é impartida de forma sincrónica e asincrónica.

Como aula virtual para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistema de avaliación da aprendizaxe.

Para calquera dos tres escenarios haberá un exame final tipo test, correspondente ás convocatorias oficiais (tanto para a primeira como para a segunda oportunidade), que é necesario superar para aprobar a materia.

O exame final liberará o 70% da nota final.

O 30% restante da nota final se corresponderá coa avaliación continua.

Na Guía da Materia, que se entrega ao comezo das aulas, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa da avaliación continua.

No caso de non asistir ás aulas nas que se realizan tarefas puntuábeis, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas, coa elaboración de traballos e exercicios encomendados polo profesor. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto co profesor para o encargo da tarefa compensatoria, no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada o acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 10 días hábiles, para solicitar ao profesor a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua pódese conservar para cursos posteriores, non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sea incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/l alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido ao profesor da materia (bascuas@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia ás aulas nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

G3171224 - Investigación e Diagnose en Traballo Social (O Traballo Social: Conceptos, Métodos, Teorías e Aplicación) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (2º curso do Grao)

Profesoras: Teresa Facal Fondo (coordinadora)
Mª Elena Puñal Romarís

Programa

Obxectivos da materia

- Ser capaz de aplicar os diferentes modelos de investigación, diagnóstico e avaliación en Traballo Social ao longo das diversas fases.
- Comprender a relación entre investigación, diagnóstico, avaliación e práctica do Traballo Social.
- Ser capaz de utilizar os métodos e técnicas para a avaliación de necesidades, capacidades, oportunidades e riscos das persoas usuarias, de grupos e comunidades, incorporando no proceso a participación de persoas ou grupos interesados.
- Ser capaz de analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como base para revisar e mellorar as estratexias profesionais.
- Saber aplicar o coñecemento sobre boas prácticas en Traballo Social.
- Ser capaz de aplicar os modelos e métodos de valoración, incluíndo os factores que subxacen á selección e verificación da información relevante, a natureza do xuízo profesional e os procesos de avaliación de riscos.
- Ser capaz de interpretar datos sobre necesidades e problemas sociais, e sobre os resultados do Traballo Social, desde unha perspectiva non androcéntrica nin etnocéntrica.

Contidos

- I.- Natureza e finalidade do estudo/investigación na intervención desde o Traballo Social. Secuencia do proceso.
- II.- Avaliación de necesidades: perspectivas teórico-metodolóxicas.
- III.- Construción e análise de indicadores de necesidade.
- IV.- Diagnóstico: natureza, finalidade e elementos constitutivos. Diferentes enfoques.
- V.- Toma de decisións: proceso e técnicas.

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Aguilar, M. J. e Ander Egg, E. (1995). *Diagnóstico Social. Conceptos y Metodología*. Lumen.
- Aguilar, M. J. (2013). *Trabajo Social. Concepto y metodología*. Paraninfo.
- Callejo, J. e Viedma, A. (2006). *Proyectos y estrategias de Investigación Social. La perspectiva de la intervención*. McGraw Hill.
- Callejo, J. (Coord.). (2009). *Introducción a las técnicas de investigación social*. Editorial Universitaria Ramón Areces.
- Caparros, N. e Raya, E. (Coords.). (2015). *Métodos y técnicas de investigación en Trabajo Social*. Grupo5.
- Escalada, M., Fernández, S., Fuentes, M.P., Koumrouyan, E., Martinelli, L. e Travi, B. (2001). *El Diagnóstico Social. Proceso de conocimiento e intervención profesional*. Espacio Editorial.
- Facal, T. (2015). *Guía para elaborar un proyecto de investigación social*. Paraninfo.
- Sarasola, J.L. (Coord.). (2016). *Investigación, Diagnóstico y Evaluación en Trabajo Social*. Universidad Pablo Olavide.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Ander Egg, E. (1987). *Investigación y Diagnóstico para el Trabajo Social*. Humanitas. Colom, D. (2012). *El diagnóstico social sanitario*. Editorial OUC.
- García Herrero, G.A. (2008). Reflexiones y utilidades sobre el diagnóstico social y la programación de la intervención social. Ecos de Mary Richmond. *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 83, 9-38.
- García-Longoria, M.P. e Esteban, R.M. (2016). *Análisis y diagnóstico en Trabajo Social*. Tirant Lo Blanch.
- Martín Muñoz, M. (2003). *Manual de indicadores para el diagnóstico social*. https://www.cgtrabajosocial.es/files/51786ad45be4d/Manual_de_indicadores_para_el_diagnostico_social.pdf
- Ovejas, C. (2008). Herramienta de diagnóstico e intervención social. *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 83, 47-68.
- Perelló, S. (2009). *Metodología de la investigación social*. Dykinson.
- Pérez Cardoso, M., Penedo, A., Vaiño, N. e Vicente, E. (2000). *Valoración por objetivos e potencialidades en Trabajo Social*. Xunta de Galicia.
- Richmond M.E. (1917). *Social diagnosis*. Russell Sage Fundation. [Edición traducida de 2005: *Diagnóstico social*].
- Richmond, M. E. (1922). *What is social case work*. Russel Sage Foundation. [Edición traducida de 1982: *Caso social individual*].
- Rodríguez Gómez, G., Gil Flores, J. e García Jiménez, E. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Ediciones Aljibe.
- Rozas, M. (1998). *Una perspectiva teórica metodológica de la intervención en Trabajo Social*. Espacio Editorial.
- Scaran, M. T. e Genisans, N. (1986). *El Diagnóstico Social*. Humanitas.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grado en Trabajo Social indícase que as competencias ás que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional, e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Trabajo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica, ou ética.
- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Trabajo Social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión.
- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Capacidade de creatividade
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia de clases expositivas, interactivas, tutoría en grupo reducido e o traballo persoal.

Preténdese que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos; traballo con textos ou datos; aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave. Poden empregarse tamén, outras ferramentas da web da USC.

ESCENARIO 1

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistemas de avaliación da aprendizaxe

ESCENARIO 1

A avaliación da materia realízase, nas dúas oportunidades, mediante a avaliación continua formativa combinada con probas finais. A porcentaxe da avaliación continua na calificación final é do 40% (4 ptos.), polo que o peso da proba final é do 60% (6 ptos.)

Puntuación das actividades de avaliación continua:

- Exercicios da parte de investigación: máximo 2 ptos
- Exercicios da parte de diagnóstico: máximo 2 ptos

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o desenvolvemento da docencia e as indicacións relativas ás tarefas de avaliación continua.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (malenas@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

DISPENSA DE ASISTENCIA

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas coa realización de exercicios e traballos de análise de textos seleccionados que deberá entregar por escrito (ver tarefas por dispensa de asistencia na web da materia).

O alumnado que ten concedida a dispensa de asistencia, ten que poñerse en contacto coa profesora, preferentemente por correo electrónico, nun prazo non superior á 10 días desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas

Exercicios: 15 horas

Lectura de textos: 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de material: 20 horas

Preparación de exposición: 4 horas

TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

Recomendacións previas: Ter superadas as asignaturas de Fundamentos de Traballo Social e Socioloxía Xeral.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumnado en contextos profesionais.

Recoméndase, durante o desenvolvemento temporal da materia, manter un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese.

Observacións

Respecto á bibliografía recoméndase tamén consultar a que se presenta na Guía da materia, posto que é máis completa que a que se inclúe neste programa pola limitación de espazo.

“PLAN DE CONTINXENCIA”

METODOLOXÍA DE ENSINANZA

ESCENARIO 2

Combínase o desenvolvemento da docencia expositiva e interactiva, en remoto e presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto. Para as actividades en remoto emprégase MS Teams

A docencia é impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 3

Toda a docencia desenvólvese en remoto, empregando MS Teams A docencia é impartida de xeito sincrónico e asincrónico.

O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Sistema de avaliación

ESCENARIO 2

A avaliación da materia realízase, nas dúas oportunidades, mediante a avaliación continua formativa combinada con probas finais. A porcentaxe da avaliación continua na calificación final é do 40% (4 ptos.), polo que o peso da proba final é do 60% (6 ptos.)

Contido e puntuación das actividades de avaliación continua no escenario 2: Exercicios da parte de investigación: máximo 2 ptos

Exercicios da parte de diagnóstico: máximo 2 ptos-

ESCENARIO 3

A avaliación da materia realízase mediante a avaliación continua nas dúas portunidades. Contido e puntuación das actividades de avaliación continua no escenario 3:

Exercicios individuais que versan sobre os contidos dos temas de investigación: máximo 3 ptos

Exercicios grupais de supostos prácticos de investigación: máximo 1 pto

Exercicio grupal sobre o proxecto de investigación: máximo 1 pto

Exercicios individuais que versan sobre os contidos dos temas de diagnóstico: máximo 3 ptos

Exercicios grupais de supostos prácticos de diagnóstico: máximo 2 ptos

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o desenvolvemento da docencia e as indicacións relativas ás tarefas de avaliación continua.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 5 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha

das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (malenas@euts.es).

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

G3171325 - Política Social e Traballo Social (O Contexto Institucional do Traballo Social) - Curso 2021/2022

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (3º curso do Grao)

Profesora: Mª Jesús Castro Neo

Programa

Obxetivos da materia

- Ser capaz de valorar as consecuencias e implicacións que diferentes orientacións en política social teñen para o Traballo Social, así como as achegas do Traballo Social ao deseño, desenvolvemento e avaliación das políticas sociais.
- Ser capaz de analizar a natureza dos mecanismos que vehiculan as políticas sociais e as consecuencias de cada un deles en termos de resultados e efectos sobre a desigualdade.
- Ser capaz de distinguir e recoñecer a articulación de mercado, familia, sociedade civil e estado nas sociedades de benestar e as súas implicacións para o deseño e resultados das políticas.
- Saber identificar as principais tendencias actuais en materia de política social.
- Coñecer, comprender e ser capaz de avaliar a articulación territorial e sistémica das políticas de benestar social e os resultados en termos de deseño, implantación e avaliación destas.

Contidos

I.- Política Social, Estado de Benestar e Traballo Social .Consecuencias e implicacións que diferentes orientacións en política social teñen para o Traballo Social.

II.- Relacións entre Política Social e Taballo Social. Achegas do Traballo Social ao deseño, desenvolvemento e avaliación das políticas sociais.

III.- Mecanismos para a aplicación das políticas sociais: resultados e efectos sobre a desigualdade e a exclusión social.

IV.- Políticas Sociais sectoriais en España: sanidade pública, protección social e emprego, vivenda, educación, pensións públicas, e servizos sociais.

V.- A articulación territorial das políticas de Benestar Social

VI.- O gasto en protección social.

VII.- Tendencias actuais en materia de política social.

Bibliografía básica e complementaria

Alonso-Olea, B. (2020). *Derecho de la protección social*. Civitas.

Alemán, C. e Garcés, J. (Coord.). (1996). *Administración Social: servicios de bienestar social*. Siglo XXI. Alemán C.

e Garces, J.(Coord.).(1998).*Política Social*. McGraw-Hill.
 Alonso-Olea,B. e Medina,S. (2014). *Derecho de los servicios publicos sociales*.Civitas.
 Alonso Seco,JM.(2019). *La política social como realización de derechos sociales*.Tirant lo Blanch.
 Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en trabajo Social y Asistentes Sociales. (1986).*4 Siglos de acción social de la beneficencia al bienestar social*. Autor.
 Fernández García, T. e Alemán, C. (Coord.). (2003). *Introducción al trabajo social*.Alianza Editorial. Fernández García, T. e Garcés, J. (Coord.). (1999). *Crítica y futuro del Estado de Bienestar*.Tirant lo Blanch. Fernández García, T e De la Fuente, Y. (Coord.).(2009). *Política Social y Trabajo Social*. Alianza Editorial.
 Garces , J.(Coord.). (1996). *Sistema político y administrativo de los servicios sociales*. Tirant lo Blanch.

Gutierrez Resa, A. e Garcés, J. (Coord.).(1999). *Los servicios sociales en las Comunidades y Ciudades Autónomas*. Tirant lo Blanch. Navarro,V.(Coord.). (2004). *El Estado de Bienestar en España*.Tecnos.
 Pino del, E. e Rubio, M.J. (Eds.).(2013). *Políticas sociales en perspectiva comparada*.Tecnos. Torres López,J.(2019). *La renta básica*.Deusto.

Webs de consulta: <https://www.lamoncloa.gob.es/Paginas/index.aspx> <https://www.xunta.gal/portada>

Competencias

Na Memoria do Título de Grao en Traballo Social sinálase que esta materia contribúe a acadar as seguintes competencias, para lograr os obxectivos propostos para a titulación:

XENÉRICAS:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.

ESPECÍFICAS:

- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión:

- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
- Ter capacidade para administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización.
- Adquirir facultades para contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade.
- Adquirir habilidades para participar na xestión e dirección de entidades de benestar social.
- Ter capacidade para integrar os principios e normas do Código Deontolóxico de Traballo Social e demostrar competencia no exercicio do mesmo.
- Coñecer e aplicar as boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que as implementan.

TRANSVERSAIS:

- Capacidade de análise e síntese.
- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de aprendizaxe autónoma.
- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combinará a docencia expositiva, interactiva e titoría en grupo reducido co traballo do alumnado fóra da aula, promovendo a aprendizaxe autónoma.Preténdese que o alumnado participe activamente na construción do coñecemento a través do manexo da bibliografía e da resolución de casos aos que deberá aplicar destrezas de observación, análise e interpretación da información.

Como aula virtual, para o desenvolvemento da docencia emprégase a web propia do centro, na que cada materia ten o seu espazo propio, ao que o alumnado accede con chave.

A docencia expositiva e interactiva é presencial. As titorías en grupos reducidos realízanse en remoto, empregando MS Teams e de forma sincrónica. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

A través das Titorías se orienta e asesora sobre as actividades e tarefas propostas ao alumnado. Así mesmo resolveranse dúbidas que se lle poidan presentar ao alumnado no seu proceso de aprendizaxe.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A valoración da aprendizaxe enténdese como un proceso a través do que se comproba o nivel do logro en relación aos obxectivos sinalados. Toda valoración a realizar responde a unha parte do contido do programa da materia.

A avaliación da materia farase mediante unha avaliación continua e a realización dun exame final.

O exame final oficial terá un valor do 70% sobre a cualificación global, e será necesario alcanzar unha puntuación mínima de 4 para poder sumar a puntuación obtida na avaliación continua. A avaliación continua terá un valor do 30%, e realizarase sobre actividades do alumnado elaboradas a nivel individual ou grupal nas sesións interactivas, nas dúas oportunidades. Ponderada como segue:

Exercicios individuais 10%, Exercicios grupais 15%, Exposición traballos 5%.

Na Guía da Materia que se aportará ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente ás distintas actividades da avaliación continua.

As actividades realizadas na aula non son recuperables fora das sesións docentes establecidas, agás que a non asistencia estea xustificada dentro dos supostos legais establecidos.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar no curso posterior, máis se algunhas destas actividades fose eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Enviarase correo electrónico a mariajesus.castro@euts.es solicitando que se conserve a avaliación continua do curso anterior.

A USC é unha universidade presencial, e o alumnado ten deber de asistir regularmente ás actividades lectivas programadas.

O sistema de control de asistencia é o establecido polo Centro. O prazo e as causas polas que se pode xustificar a non asistencia a clase son as establecidas na Regulación que para tal efecto aprobou a USC e as normas propias do Centro.

No caso de non asistir ás clases presenciais nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación de faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora, dentro dos cinco días seguintes á publicación de resolución de faltas, para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable.

Na situacións previstas que imposibilitan manter a dinámica da avaliación continua presencial o alumnado poderá solicitar a dispensa de asistencia, polo procedemento establecido polo Centro e nos prazos fixados. Nestas situacións realizaranse as actividades que oportunamente se fixen co correspondente sistema de avaliación.

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS:

Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na *Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións*.

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

O tempo de estudo e traballo persoal do alumnado estímase en 99 horas distribuídas como segue:

- .-Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas
- .-Exercicios: 15 horas
- .-Lectura de textos: 15 horas
- .-Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas
- .-Preparación de exposicións orais: 4 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da asignatura necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración do coñecemento teórico e práctico, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada da docencia para aclarar e orientar sobre bibliografía necesaria para afondar en aspectos de maior interese para o/a alumno/a.

A asignatura pertence á "Materia: Políticas Sociais e Traballo Social" dentro do "Módulo: O contexto Institucional do Traballo Social". Recoméndase ter cursadas as asignaturas "Historia dos Sistemas de Benestar Social" e "Fundamentos de Política Social".

Observacións

PLAN DE CONTINXENCIA:

METODOLOXÍA DA ENSINANZA

ESCENARIO 2:

Combinase o desenvolvemento da docencia expositiva en remoto, coa docencia presencial para o desenvolvemento da docencia interactiva. As titorías en grupos reducidos realizaranse tamén en remoto. Para as actividades en remoto emprégase MS Teams. A docencia será impartida de xeito sincrónico e asincrónico. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

ESCENARIO 3:

Toda a docencia desenvólvese en remoto, empregando MS Teams A docencia será impartida de xeito sincrónico e asincrónico. O seguimento realízase a través da programación das entregas e listaxes de participación.

Avaliación da aprendizaxe:

ESCENARIO 2:

A avaliación da materia farase mediante unha avaliación continua e a realización dun exame final.

O exame final oficial terá un valor do 70% sobre a cualificación global, e será necesario alcanzar unha puntuación mínima de 4 para poder sumar a puntuación obtida na avaliación continua. A avaliación continua terá un valor do 30%, e realizarase sobre actividades do alumnado elaboradas a nivel individual ou grupal nas sesións interactivas, nas dúas oportunidades. Ponderada como segue:

Exercicios individuais 10%, Exercicios grupais 15%, Exposición traballos 5%.

Na Guía da Materia que se aportará ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente ás distintas actividades da avaliación continua.

As actividades realizadas na aula non son recuperables fora das sesións docentes establecidas, agás que a non asistencia estea xustificada dentro dos supostos legais establecidos.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar no curso posterior, máis se algunhas destas actividades fose eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Enviarase correo electrónico a mariajesus.castro@euts.es solicitando que se conserve a avaliación continua do curso anterior.

ESCENARIO-3:

A avaliación da materia realizarase mediante a avaliación continua, sendo esta o 100% da cualificación global nas dúas oportunidades.

A avaliación continua pondérase como segue:

- Exercicios individuais 50%,
- Exercicios grupais 40%
- Exposición de traballos 10%

Na Guía da Materia que se aportará ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente ás distintas actividades da avaliación continua.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar no curso posterior, máis se algunhas destas actividades fose eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Enviarase correo electrónico a mariajesus.castro@usc.es solicitando que se conserve a avaliación continua do curso anterior.

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 8.00
- **Total: 8.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Traballo Fin de Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** Traballo Fin de Grao
- **Docencia e Matrícula:** CURSO PONTE (4º curso do Grao)

Profesorado: Lorena Añón Loureiro
Xoán Carlos Bascuas Jardón
Lourdes Besada Agra
Mª Jesús Castro Neo
Teresa Facal Fondo (Coordinadora)
Mª Purificación García Álvarez
Rocío Gómez Juncal
Mª Elena Puñal Romarís
Ana Isabel Souto Gómez

Programa

Obxectivos da materia

- Ser capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada ao Traballo Social e traballos académicos e profesionais empregando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.
- Ser capaz de avaliar situacións persoais e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.
- Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social e planificar de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.
- Ser capaz de programar o propio traballo asignando prioridades e avaliando a eficacia do propio programa de traballo.
- Ser capaz de autoavaliarse no desenvolvemento da práctica e identificar os seus propios límites e carencias profesionais, asumir a responsabilidade da adquisición continuada de coñecementos e destrezas.
- Ser capaz de empregar axeitadamente a supervisión e sistematizar a práctica.
- Ser capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan.
- Ser capaz de analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotiá como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes.
- Ser capaz de sintetizar información e liñas de razoamento, e soste un argumento detallado ao longo do tempo
- Ser capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, facendo uso da terminoloxía propia da profesión de xeito estruturado e axeitado á audiencia para a que teñen sido preparadas.
- Ser capaz de xestionar dilemas e problemas éticos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados.

Contidos

Elaboración dun informe académico. Exposición e defensa pública. Emprego de fontes de información primarias e secundarias. Rexistro da información e documentación empregada. Supervisión e sistematización da

información. O informe fin de grado poderá versar sobre: o desenvolvemento e contido do Practicum; un contido relacionado con algunha temática ou colectivo no ámbito social, dende algunha das perspectivas das ciencias sociais.

Bibliografía básica e complementaria

- Barrera, E. y Sarasola, J. L. (Coords.). (2020). *Investigaciones desde el Trabajo Social*. Editorial Aranzadi.
- Besada, L., Facal, T., Puñal, M. E., Castro, M. J., García, P., Bascuas, X. C., Gómez, R., Souto, A. e Añón, L. (2021). *Manual para o practicum e o traballo de fin de grao en Traballo Social*. Andavira editora. Escuela Universitaria de Trabajo Social.
- Callejo, J. (Coord.). (2009). *Introducción a las técnicas de Investigación Social*. Ramón Areces.
- Caparrós, N. e Raya, E. (Coords.). (2015). *Métodos y técnicas de investigación en Trabajo Social*. Grupo 5.
- Cea D'ancona, M. A. (1996). *Metodología cuantitativa: Estrategias y técnicas de investigación social*. Madrid: Síntesis.
- Cubo, S., Martín, B. e Ramos, J. L. (2011). *Métodos de investigación y análisis de datos en ciencias sociales y de la salud*. Pirámide.
- Facal, T. (2015). *Guía para elaborar un proyecto de investigación social*. Paraninfo.
- Mora, A. (2020). *Conocer para transformar: Métodos y técnicas de investigación en Trabajo Social*. Tirant Humanidades.
- Rubio, M. J. e Varas, J. (1997). *El análisis de la realidad en la intervención social: Métodos y técnicas de investigación*. CCS.
- Sierra Bravo, R. (1985). *Técnicas de investigación social: Teoría y Ejercicios*. Paraninfo.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de Grado en Traballo Social indícase que as competencias ás que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ó Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se sustenta nas publicacións máis avanzadas e abrangue algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento en este campo.
- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que abranguen unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.
- Ser capaces de transmitir información, ideas, problemas e solucións sobre cuestións relativas ó Traballo Social a un público tanto especializado como non especializado.
- Ter desenvolvido as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social con un alto grado de autonomía.

Competencias específicas:

- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
- Saber administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigas profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo.
- Investigar, analizar, avaliar e empregar o coñecemento actual das boas prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo.
- Saber traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional empregando a asertividade profesional para xustificar as propias decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e empregando a supervisión como medio de responder ás necesidades de desenvolvemento profesional.
- Coñecer e aplicar as boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que as implementan.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de organización e planificación

- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de aplicación dos coñecementos de informática
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónomo
- Capacidade de creatividade
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía empregada combina a titorización e o traballo persoal do alumno/a. Preténdese que o alumno/a desenvolva as habilidades necesarias para plantexar, desenvolver e expoñer-defender unha investigación.

O profesorado titor orientará e realizará o seguimento do alumnado no desenvolvemento das titorías, dentro dos prazos contemplados na guía docente.

O seguimento realizarase a través da programación das entregas dos contidos do traballo, previamente programadas na guía docente para cada unha das titorías.

Como aula virtual, empréase a web propia do centro, na que o TFG ten o seu espazo propio, ao cal o alumnado accede con chave. Poden empregarse tamén, outras ferramentas da aula virtual da USC.

ESCENARIO 1

O seguimento do alumnado, realízase fundamentalmente a través das titorías individuais e unha titoría grupal, todas de carácter sincrónico e presencial. En todo caso, as titorías adaptaranse ás necesidades do momento, podendo realizalas de forma asincrónica, ou ben por vía telemática.

Para as titorías en remoto, emprégase MS Teams nas de carácter sincrónico, ou ben, como alternativa, poden realizarse a través da entrega, por correo electrónico, ao/á profesor/a titor/a, do material elaborado para proceder a súa revisión.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación será continua ao longo do desenvolvemento do Traballo de Fin de Grado e teranse en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia ás sesións de titorías obrigatorias que se establezan.
- Elaboración e presentación do Traballo de Fin de Grao.
- Defensa do Traballo de Fin de Grao.

A elaboración e presentación do traballo ten un peso específico do 75% na cualificación global e a defensa un 25%.

ESCENARIO 1

A avaliación final abarcará os aspectos comentados anteriormente, nas dúas oportunidades. A defensa será preferentemente de forma presencial.

Na Guía docente, que se inclúe, no Manual que se facilita ao alumnado, especificase a forma en que se realizará o seguimento, e o contido do traballo que o alumnado debe presentar en cada unha das titorías.

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

PLAXIO E USO INDEBIDO DAS TECNOLOXÍAS

Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas será de aplicación o recollido na Normativa de avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de calificacións

Tempo de estudos e de traballo persoal que debe dedicar un estudante para superala

Traballo persoal do alumno/a:

- Tarefas de documentación: 61 horas
- Elaboración do informe: 130 horas

TOTAL: 191 horas

Recomendacións para o estudo da materia

- Ter cursadas todas as asignaturas obrigatorias e aquelas optativas que teñan relación directa coa temática sobre a que versa o Traballo de Fin de Grado.

Observacións

Para matricularse do Traballo de Fin de Grado é requisito indispensable ter superado 150 créditos básicos e obrigatorios, entre eles todos os da primeira metade da titulación. Para a presentación e defensa pública dos TFG será requisito necesario ter superados todos os demais créditos do grado.

PLAN DE CONTINXENCIA

METODOLOXÍA DA ENSINANZA

ESCENARIO 2

Para o seguimento do alumnado, contemplase a realización de titorías individuais presenciais e sincrónicas, e unha tutoría grupal sincrónica en remoto, a través de MSTeams. En todo caso, as titorías adaptaranse ás necesidades do momento, podendo realizalas de forma asincrónica.

ESCENARIO 3

Para o seguimento do alumnado contéplase a realización de titorías individuais e unha titoría grupal, en remoto a través de MS Teams, e de forma sincrónica. En todo caso, as titorías adaptaranse ás necesidades do momento, podendo realizalas de forma asincrónica.

Para as titorías en remoto, emprégase MS Teams nas de carácter sincrónico, ou ben, como alternativa, poden realizarse a través da entrega, por correo electrónico, ao/á profesor/a titor/a, o material elaborado para proceder a súa revisión.

Sistema de avaliación da aprendizaxe

A avaliación será continua ao longo do desenvolvemento do Traballo de Fin de Grado e teranse en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia ás sesións de titorías obrigatorias que se establezan.
- Elaboración e presentación do Traballo de Fin de Grao.
- Defensa do Traballo de Fin de Grao.

A elaboración e presentación do traballo ten un peso específico do 75% na cualificación global e a defensa un 25%.

ESCENARIO 2

Adaptarase ás circunstancias do momento, fundamentalmente no relativo á defensa do TFG, que preferentemente será de forma telemática. En todo caso, a avaliación final abarcará os aspectos comentados anteriormente, nas dúas oportunidades.

ESCENARIO 3

A defensa do TFG será exclusivamente por vía telemática. En todo caso, a avaliación final abarcará os aspectos comentados anteriormente, nas dúas oportunidades.

Na Guía docente, que se inclúe, no Manual que se entrega ao alumnado, especificase a forma en que se realizará o seguimento, e o contido do traballo que o alumnado debe presentar en cada unha das titorías.

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).